

АЖДАЈА И ЦАРЕВ СИН

Био један цар па имао три сина. Једном најстарији син пође у лов, па како изиђе иза града, скочи зец иза грма а он за њим, те овамо те онамо док утече зец у једну рекавицу, а царев син за њим, кад тамо, а то не био зец, него аждаја, па дочека царева сина те га прождере.

Кад после тога прође неколико дана а царев син не долази кући, стану се чудити шта би то било да га нема. Онда пође средњи син у лов, па како изиђе иза града, а зец скочи иза грма а царев син за њим, те овамо те онамо док утече зец у ону рекавицу, а царев син за њим, кад тамо, а то не био зец него аждаја, па га дочека те прождере.

Кад после тога прође неколико дана а цареви синови не долазе натраг ниједан, забрине се сав двор. Онда и трећи син пође у лов, не би ли и браћу нашао. Како изиђе иза града, опет скочи зец иза грма а царев син за њим, те овамо те онамо док утече зец у ону рекавицу. А царев Син не хтедне ићи за њим, него пође да тражи другога лова говорећи у себи: “Кад се вратим, наћи ћу ја тебе.”

По том ходајући дуго по планини, не нађе ништа, па се онда врати у ону рекавицу, кад тамо, али у рекавици једна баба. Царев син јој назове Бога:

“Помози Бог, бако!”

А баба му прихвати:

“Бог ти помогао, синко!”

Онда је запита царев син:

“Где је, бако, мој зец?”

А она му одговори:

“Мој синко, није оно зец, него је оно аждаја. Толики свет помори и затоми.”

Чујући то царев син, мало се забрине, па рече баби:

“Шта ћемо сад? ту су ваља да и моја два брата пропала.”

Баба му одговори:

“Јесу богме али није фајде, него синко иди кући, док ниси и ти за њима.”

Онда јој он рече:

“Бако, знаш ли шта је? Ја знам да си и ти рада да се опростиш те напасти.”

А баба му се утече у реч:

“О мој синко, како не бих! И мене је тако ухватила, али сад се нема куд.”

Онда он настави:

“Слушај добро што ћу ти казати. Кад дође аждаја, питај је куда иде и где је њезина снага, па све љуби оно место где ти каже да јој је снага,

као од милине, докле је искушаш, па ћеш ми после казати кад дођем.”
После царев син отиде у двор, а баба остане у рекавици. Кад дође
аждаја, стане је баба питати:

“Та где си за Бога? Куда тако далеко идеш? Никад не ћеш да ми кажеш
куда идеш.”

А аждаја јој одговори:

“Е моја бако, далеко ја идем.”

Онда јој се баба стане умиљавати:

“А за што тако далеко идеш? Кажи ми где је твоја снага. Ја да знам
где је твоја снага, ја не знам шта бих радила од милине, све бих оно
место љубила.”

На то се аждаја насмеје, па јој рече:

“Онде је моја снага у оном огњишту.”

Онда баба притисне грлити и љубити огњиште, а аждаја кад то види,
удари у смех да јој рече:

“Луда жено! није ту моја снага. Моја је снага у оном дрвету пред
кућом.”

Онда баба опет притисне грлити и љубити дрво, а аждаја опет у смех
па јој рече:

“Прођи се луда жено, није ту моја снага.”

Онда баба запита:

“Да где је?”

А аждаја стане казивати:

“Моја је снага далеко, не можеш ти тамо отићи. Чак у другоме царству
код царева града има једно језеро, у оном језеру има једна аждаја, а у
аждаји вепар, а у вепру зец, а у зecu голуб, а у голубу врабац, у ономе
је врапцу моја снага.”

Баба кад то чује, рече аждаји:

“То је богме далеко, то ја не могу љубити.”

Сутрадан кад аждаја отиде из рекавице, царев син дође к баби, па му
баба каже све што је чула од аждаје. Онда он отиде кући, па се
преруши: обуче пастирске хаљине и узме пастирски штап у руке, те се
начини пастир па пође у свет. Идући тако од села до села и од града до
града најпосле дође у друго царство и у царев град, под којим је у
језеру била аждаја. Дошавши у онај град стане распитивати коме треба
пастир. Грађани му кажу да треба цару. Онда он управо к цару. Пошто
га пријаве, пусти га цар преда се, па га запита:

“Хоћеш ли чувати овце?”

А он одговори:

“Хоћу, светла круно!”

Онда га цар прими и стане га световати и учити:

“Има овде једно језеро, и докрај језера врло лепа паша, па како изјавиш овце, оне одмах иду онамо те се развале око језера, али који год чобан тамо отиде, онај се више не враћа натраг за то, синко, кажем ти, не дај овцама на вољу куд оне хоће него држи куда ти хоћеш.” Царев син захвали цару, па се оправи и изјави овце, и узме са собом још два хрта што могу зеца у пољу стићи, и једнога сокола што може сваку тицу ухватити, и понесе гајде. Како он изјави овце, одмах их пусти к језеру, а овце како дођу на језеро, одмах се развале око језера, а царев син метне сокола на једну кладу а хрте и гајде под кладу, па засуче гаће и рукаве те загази у језеро па стане викати:

“О аждајо, о аждајо! та изиђи ми данас на мејдан да се огледамо, ако жена ниси.”

Аждаја се одзове:

“Сад ћу, царев сине, сад.”

Мало час, ето ти аждаје, велика је, страшна је, гадна је! Како аждаја изиђе, ухвати се с њим попојаске, па се понеси летни дан до подне. А кад подне пригреје, онда рече аждаја:

“Та пусти ме, царев сине, да замочим своју пусту главу у језеро, па да те бацим у небеске висине.”

А царев јој син одговори:

“Бре аждајо, не копај трица; да је мени царева девојка да ме пољуби у чело, још бих те више бацио.”

Аждаја се на то одмах отпусти од њега и отиде у језеро. Кад буде пред вече, он се лепо умије и оправи, сокола мете на раме а хрте уза се и гајде под пазуху па крене овце и пође у град свирајући гајде. Кад дође у град, сав се град слегне као на чудо где он дође а пре ниједан чобан није могао доћи с онога језера. Сутрадан царев син оправи се опет, и пође с овцама управо к језеру. А цар пошље за њим два коњаника да иду крадом да виде шта он ради, те се они попну на једну високу планину откуда ће добро видети. А чобан како дође, метне хрте и гајде под кладу ону, а сокола на њу, па засуче гаће и рукаве те загази у језеро па повиче:

“О аждајо, о аждајо! изиђи ми ка мејдан да се још огледамо, ако жена ниси.”

Аждаја му се одзове:

“Сад ћу, царев сине, сад.”

Мало час, ето ти аждаје, велика је, страшна је, гадна је! па се ухвате попојаске те се понеси летни дан до подне. А кад подне пригреје, онда рече аждаја:

“Та пусти ме, царев сине, да замочим своју пусту главу у језеро, па да те бацим у небеске висине.”

А царев јој син одговори:

“Бре аждајо, не копај трица; да је мени царева девојка да ме пољуби у чело, још бих те више бацио.”

Аждаја се на то одмах отпусти од њега и отиде у језеро. Кад буде пред ноћ, царев син: крене овце као и пре, па кући свирајући у гајде. Кад уђе у град, сав се град усколеба и стане се чудити где чобан долази кући свако вече, што пре ниједан није могао. Она два коњаника још су пре од царевога сина била дошла у двор и приповедила цару све по реду шта су чули и видели. Сад кад цар виде чобана где се врати кући, одмах дозове к себи своју кћер и каже јој све шта је и како је, “него” вели “сутра да идеш с чобанином на језеро, да га пољубиш у чело.” Она кад то чује, бризне плакати и стане се молити оцу:

“Нигде никога немаш до мене једину па и за мене не мариш да погинем.”

Тада је отац узме слободити и храбрити:

“Не бој се, кћери моја, видиш, ми променисмо толике чобане, па који год изиђе на језеро, ни један се не врати, а он ево два дана како се с аждајом бори, па му ништа не науди. Ја се уздам у Бога да он може ту аждају свладати, само иди сутра с њиме, еда би нас опростио те напасти што толики свет помори.”

Кад ујутру бео дан освану, дан освану и сунце ограну, уста чобан, уста и девојка, па се сташе опремати на језеро. Чобанин је весео, веселији него игда, а девојка царева тужна, сузе пролива, па је чобан теши: “Госпођо секо, ја те молим немој плакати, само учини што речем, кад буде време, ти притрчи и мене пољуби па се не бој.”

Кад пођоше и кретоше овце, чобан путем једнако весео, свира у гајде весело, а девојка иде покрај њега па једнако плаче, а он кашто пусти дулац па се окрене њојзи:

“Не плачи злато, не бој се ништа.”

Кад дођу на језеро, овце се одмах развале око језера, а царев син метне сокола на кладу а хрте и гајде пода њу, па засуче гаће и рукаве па загази у воду и повиче:

“О аждајо, о аждајо! изиђи ми на мејдан да се још огледамо, ако жена ниси.”

Аждаја се одзове:

“Сад ћу, царев сине, сад.”

Мало час, ето ти аждаје, велика је, страшна је, гадна је! Како изиђе, ухвате се попојаске па се понеси летни дан до подне. А кад подне пригреје, тада беседи аждаја:

“Та пусти ме царев сине да замочим своју пуну главу у језеро, па да те бацим у небеске висине.”

А царев јој син одговори:

“Бре аждајо, не копај трица; да је мени царева девојка да ме пољуби у чело, још бих те више бацио.”

Како он то рече, а царева девојка притрчи и пољуби га у образ, у око и у чело. Онда он махне аждајом и баци је у небеске висине, те аждаја кад падне на земљу сва се на комаде разбије, а како се она на комаде разбије, скочи из ње дивљи вепар, па нагне бегати, а царев син викне на чобанске псе:

“Држи! не дај!” а пси скоче те за њим, па га стигну, и одмах га растргну, али из вепра скочи зец, па нагне преко поља, а царев син пусти хрте: “Држи! не дај!” а хрти за зецом те га ухвате и одмах растргну, али из зеца полети голуб, а царев син пусти сокола те соко ухвати голуба и донесе царевоме сину у руке. Царев син узме голуба те га распори, а то у голубу врабац, а он држ врапца. Кад ухвати врапца, рече му:

“Сад да ми кажеш где су моја браћа.”

А врабац му одговори:

“Хоћу, само ми немој ништа учинити. Одмах иза града твојега оца има једна рекавица, и у оној рекавици имају три шибљике; подсеци оне три шибљике, па удри њима по корену; одмах ће се отворити гвоздена врата од великога подрума, у ономе подруму има толико људи и старих и младих, и богатих и сиромаша, и малих и великих, и жена и девојака, да можеш населити читаво царство; онде су и твоја браћа.”

Кад врабац то све искаже, царев га син одмах за врат те удави. Цар главом бијаше изишао и попео се на ону планину од куда су они коњаници гледали чобана, те и он гледао све што је било. Пошто чобан тако дође главе аждаји, почне се и сутон хватати, и он се лепо умије, узме сокола на раме а хрте уза се, а гајде под пазухо, па свирајући крене овце и пође двору цареву, а девојка поред њега још у страху. Кад дође у град, сав се град слегне као на чудо. Цар који је све његово јунаштво гледао с планине, дозове га преда се па му да своју кћер, те с места у цркву па их венчају и учине весеље за недељу дана. По том се царев син каже ко је он и од куд је, а цар се онда и сав град још већма обрадује, па пошто царев син навали да иде својој кући, цар му да многе пратиоце и оправи га на пут. Кад буду код оне рекавице, царев син заустави све пратиоце па уђе унутра те подсече оне три шибљике, и удари њима по корену, а гвоздена се врата одмах отворе, кад тамо, а то у подруму свет Божиј. Онда царев син заповеди да сви излазе један по један и да иду куд је коме драго, а он стане на врата. Излазећи тако један за другим, ето та и браће његове; он се с њима загрли и ижљуби. Кад већ сав народ изиђе, захвале му што их је попуштао и избавио и отиду сваки својој кући. А он са својом браћом и младом отиде кући своме оцу, и онде је живео и царовао до свога века.